

**Een complexe driehoeksverhouding:
de vaststellingen en aanbevelingen
met betrekking tot de samenwerking
tussen de inlichtingendiensten, de
federale politie en het federaal parket**

Prof.dr. Dirk Van Daele

Overzicht

I. Inlichtingendiensten

II. Federale politie

III. Federaal parket

Inlichtingendiensten

Vaststellingen en aanbevelingen

Overzicht

- I. VSSE
- II. ADIV
- III. VSSE, ADIV en gerechtelijke overheden
- IV. Aanbevelingen

I. VSSE

- Onvoldoende sterke informatiepositie vóór 22/03/16
 - Problemen inzake *Human intelligence* (HUMINT)
 - Beperking bevoegdheden vóór 22/3/2016
 - Geen capaciteit *Signals Intelligence* (SIGINT)
 - Te zwakke cultuur informatie-uitwisseling met politie
- Daarnaast echter ook
 - Toename dreiging versus beperkt budget; onvoldoende ruim personeelskader
 - Verschil in statuut buiten- en binnendiensten bemoeilijkt modern personeelsbeheer

I. VSSE

- Breder perspectief
 - Tot 2014: onvoldoende prioriteitenstelling = gedeelde verantwoordelijkheid VSSE én politieke overheden
 - Gebrek aan inlichtingencultuur in België
 - Geen geïntegreerd inlichtingenbeleid – wel in ontwikkeling
 - Onvoldoende samenwerking met ADIV

II. ADIV

- Onvoldoende sterke informatiepositie vóór 22/03/16
 - Problemen inzake *Human intelligence* (HUMINT)
 - Geen gebruik *Social media intelligence* (SOCMINT)
 - Geen toepassing bijzondere inlichtingenmethoden – ook probleem wettelijke regeling
 - Geen verwerking en analyse rapporten militairen operatie *Vigilant Guardian*
- Daarnaast echter ook
 - Onderbestaffing
 - Problemen op vlak recruterings

II. ADIV

- *Joint Cell Counter Terror*
 - Vrij laat opgericht (2012)
 - Cultuurverschillen
 - Geen gemeenschappelijke databank
 - Onvoldoende visie inzake informatiehuishouding
 - Analisten niet ondersteund door documentalisten
 - Dataverwerking problematisch
 - Onvoldoende samenwerking met VSSE

II. ADIV

- Belangrijke (potentiële) meerwaarde
 - Opdrachten buitenland
 - Satellietobservatie: *Imagery intelligence* (IMINT)
 - *Signals intelligence* (SIGINT)

III. VSSE, ADIV en gerechtelijke overheden

- Inlichtingendiensten ► gerechtelijke overheden: zeer ruime informatieplicht
 - Overbelasting federaal parket
 - Mogelijke patstelling
 - Hypotheek op bijzondere inlichtingenmethoden
- Technische bijstand aan gerechtelijke overheden
 - Kritiek Comité I
 - Nochtans grote meerwaarde
 - Ook van belang voor inlichtingendiensten zelf

III. VSSE, ADIV en gerechtelijke overheden

- Samenloop inlichtingenonderzoek – strafrechtelijk onderzoek
 - Deels grijze zone
 - Te sterke nadruk op gerechtelijke finaliteit
- *Intelligence fusion cell* bij FGP Brussel
 - MOU 2016
 - VSSE, ADIV, OCAD en federale politie
 - Systematische uitwisseling informatie
 - Opbouw gemeenschappelijke informatiepositie

IV. Aanbevelingen

I. Finaliseren Nationaal Strategisch Plan voor Inlichtingen

II. Modern *human resource management*

- Aanpassing personeelsstatuut
- Personeelsmobiliteit
- Diversiteit

III. Versterking VSSE: substantieel ruimer budget (*benchmarking*)

IV. ADIV

- Behoud aparte militaire inlichtingendienst
- Verduidelijking verhouding met ISTAR

IV. Aanbevelingen

V. Grotere synergie VSSE- ADIV

- Scherpere afbakening taken
- Formele en afdwingbare samenwerkingsverbanden
- Gemeenschappelijk platform
 - Vormen van co-beheer: o.a. vertaalcapaciteit, SOCMINT
 - Gemeenschappelijke administratieve diensten
 - Strategische coördinatie + gebruik info (zie ook Kruispuntbank)
 - Samenwerking analisten + detacheringen
 - Wederzijdse dienstverlening + vertegenwoordiging

IV. Aanbevelingen

- Gezamenlijke protocolakkoorden met andere diensten
- Ministers BZ en Justitie: jaarlijks verslag Parlement

VI. Versterking informatiepositie

VII. Uitbreiding bevoegdheden

- Infiltratieacties
- Toegang geëncrypteerde communicatie-applicaties
- Disruptief optreden

VIII. Creatie *Joint intelligence centres* + *Joint decision centres*

- Zie infra

Federale politie

Vaststellingen en aanbevelingen

Overzicht

- I. Algemene vaststellingen
- II. DJSOC/Terro
- III. 5 gespecialiseerde FGP's
- IV. Directie speciale eenheden
- V. Hervorming federale politie

I. Algemene vaststellingen

- Consensusmodel
- Operationeel perspectief: structureel schot gerechtelijke – bestuurlijke politie
- ‘Hokjesdenken’ – coördinatieproblemen
- Verhouding DG – Dirjuds
 - Wettelijke regeling versus praktijk
 - Weinig coördinatie, ondersteuning en controle
 - Onvoldoende duidelijke taakafbakening centrale diensten en FGP’s

I. Algemene vaststellingen

- Personeelstekort
 - Voorziene personeelsformatie (13.500) niet ingevuld
 - Vergrijzing
 - Personeelsstatuut belemmert Human Resources Management
 - Nood aan langetermijnvisie

II. DJSOC/Terro

- Dienst in transitie – ‘existentiële crisis’?
- Optimalisatie federale politie (2014)
 - Vergroting operationele capaciteit FGP's
 - Daling personeelscapaciteit DJSOC versus stijging werklast
 - Problemen inzake politiestatuut
- Nieuw functioneringsmodel: theorie versus praktijk
- Verhouding met 5 gespecialiseerde FGP's
 - Zwakke positie DJSOC/Terro
 - Gespannen verhouding

II. DJSOC/Terro

- Uiteenlopende visies Dirjuds
- Beeldvorming, analyse en programmawerking: onderontwikkeld

III. 5 gespecialiseerde FGP's

- Antwerpen, Brussel, Charleroi/Bergen, Oost-Vlaanderen en Luik
- Niet exclusief belast met terrorisme-onderzoeken; onevenwicht gerechtelijke pijler
- Ongelijke werklastverdeling
- Verschillen inzake
 - Onderzoekscultuur en –strategie
 - Uitbouw informatiepositie
 - Delen informatie
- Weinig onderlinge taakverdeling en coördinatie

III. 5 gespecialiseerde FGP's

- Verantwoordelijkheid DG Alg.Dir. Ger.Pol versus rol federaal parket
- Protocolakkoord september 2015
- Specieke vaststellingen m.b.t. Onderzoeksafdeling Terrorisme FGP Brussel: zie *infra*

IV. Directie speciale eenheden

- Cruciale rol in bestrijding terrorisme; vereist handelingsnelheid en operationeel vermogen
- Slagkracht in verleden gehypothekeerd
 - Te beperkt investerings- en werkingsbudget
 - Inmiddels inhaalbeweging
- Gedeconcentreerde organisatie behouden
- Noodzakelijke afstemming informatie – interventie
- Operaties in zo veilig mogelijke omstandigheden
 - Nachtelijke huiszoekingen (Wet 2016) positief
 - Perslekken: ernstig probleem

V. Hervorming federale politie

I. Hiërarchische organisatie vereist

- Eenheid van leiding – duidelijke keten van bevel
- CG als hiërarchische chef gehele federale politie
- Cultuuromslag: grenzen aan consensusmodel
- Mandaatfunctie ≠ autonomie

II. Beheer: versterkte verantwoordelijkheid minister Justitie en college PG's

III. Homogene regeling verhouding centraal niveau en FGP's voor alle domeinen waarvoor centrale ondersteuning nodig is

V. Hervorming federale politie

IV. Sterkere integratie bestuurlijk – gerechtelijk

- Centraal niveau
- Parallellisme FGP's – CSD's – zelfde bevelslijn voor Dirjud's en Dirco's
- 2018: evaluatie behoud onderscheid FGP's – CSD's
- Één concept politieinformatie en 'need to share'
- Project I-Police = opportuniteit

V. Versterking programmawerking

- Dienst rechtstreeks onder CG
- Nauwe betrokkenheid DG's Gerechtelijk en Bestuurlijk

V. Hervorming federale politie

V. Versterking programmawerking

- Dienst rechtstreeks onder CG
- Nauwe betrokkenheid DG's Gerechtigelijk en Bestuurlijk
- Dynamische benadering in functie van
 - Uitvoering Nationaal Veiligheidsplan
 - Wijzigende noden inrichting programma's
- Combinatie van
 - Nodige kennis bij DJSOC
 - Tijdelijke detacheringen – interne mobiliteit

V. Hervorming federale politie

VI. Reorganisatie DJSOC

- Duidelijke en transparante taken/verantwoordelijkheid
- Vraaggestuurde *bottom up*-benadering
- Verbinding met ILP-cellen 5 gespecialiseerde FGP's
- Geen logge bureaucratie
- Operationeel zwaartepunt bij FGP's
- Strategische analyses op centraal niveau
- Tactische analyses in onderling overleg DJSOC – FGP's

V. Hervorming federale politie

VII. Optimalisering werking 5 gespecialiseerde FGP's

- Nood aan zelfde onderzoekscultuur
- ILP-systemen verbinden
- Taakverdeling en specialisatie
 - Vormen van terrorisme
 - Geen exclusieve bevoegdheden; geen monopolies
 - Geen referentie-eenheid terrorisme
- Eenheid commando in dossiers waar meerdere FGP's betrokken zijn
- Meer gelijkmatige verdeling werklast + mobiliteit personeel

Federaal parket

Vaststellingen en aanbevelingen

Overzicht

- I. Uitoefening strafvordering terrorismezaken
- II. Recherchecapaciteit
- III. Onderzoeksafdeling terrorisme (OA3) FGP Brussel
- IV. Seponering gefederaliseerde strafzaken
- V. Aanbevelingen

I. Uitoefening strafvordering terrorismezaken

- Geen exclusieve bevoegdheid: wetgeving versus praktijk
- Drie criteria
 - Efficiëntie
 - Bijzondere expertise
 - Panoptisch zicht
- Substantiële toename dossiers
 - Toegenomen dreiging
 - “judicialisering” en “infobesitas”
 - Gevolg: te weinig capaciteit voor andere fenomenen

II. Recherchecapaciteit

- Geen eigen gerechtelijke dienst: bewuste keuze
- Gerechtelijke HYCAP = gereserveerde capaciteit FGP's
 - Werkt niet naar behoren
 - Overbelasting FGP Brussel
- Initiatieven DG Gerechtelijke politie
 - Netwerk gespecialiseerde onderzoekers: geen succes
 - Delokalisatie deel strafrechtelijk onderzoek
 - Uitbesteden bepaalde onderzoeksdaten andere FGP's
 - Werkt niet: coördinatieprobleem + gebrek affiniteit onderzoek
 - Plan M
 - Ad hoc plan: aanslagen meerdere locaties
 - Geen structurele oplossing

III. Onderzoeksafdeling terrorisme FGP Brussel

- Prioriteitenstelling als gevolg van gebrek aan capaciteit
 - 4 categorieën onderzoeken (akkoord federaal parket)
 - Geef afweging op grond van maximum aan informatie
 - Bepaalde info wordt niet/niet tijdig/onvoldoende geëxploiteerd
 - Bepaalde vorderingen worden niet uitgevoerd
 - Wettelijke procedures onvoldoende oplossing
 - College PG's en minister Justitie weinig actiemogelijkheden

III. Onderzoeksafdeling terrorisme FGP Brussel

- 'Rode' dossiers
 - Dossiers waarvoor OA3 geen capaciteit kan vrijmaken
 - Geen onderzoeksdaden
 - 2014: toedeling aan 4 andere gespecialiseerde FGP's: geen succes
 - 2015: Service Level Agreement parket en Dirjud Brussel
 - Contextualisatie a.h.v. transversale analyse relevante info
 - Niet alle rechercheurs voldoende op de hoogte
 - Quid info lokale politie?
 - ≠ contextualisatie bij andere FGP's

IV. Seponering gefederaliseerde strafzaken

- Technisch sepot versus opportuniteitssepot
 - geen haarscherp onderscheid
 - 2013-2016: 142 sepots – doorgaans technische sepots, beperkt aantal sepots wegens capaciteitsgebrek
- Dossier broers Abdeslam
 - Aantal onderzoeksdaden
 - Niet allemaal uitgevoerd
 - Relevante info niet in overweging kunnen nemen
 - Toch seponering
 - Geen opvolging dossier/ geen contact met lokaal parket

V. Aanbevelingen

I. Vaste researchcapaciteit federaal parket

- Periodiek vast te stellen via K.B.
- Geen opsporingsdienst op centraal niveau; wel behoud en versterking 5 gespecialiseerde FGP's
- Concentrisch model
 - Voorafgaande voorwaarde: invulling kaders fed.politie
 - 5 gespecialiseerde FGP's
 - 9 andere FGP's
 - subsidiaire orde: opsporingsdiensten (grote) lokale korpsen

V. Aanbevelingen

II. Verantwoorde prioriteitenstelling

- Uitgaand van '*intelligence led policing*'
- Niet louter politionele en gerechtelijke info als basis
 - Ook informatie inlichtingendiensten
 - Cruciale rol OCAD
- Ruimere rol inlichtingendiensten (*supra*)
- Structureel kader: *joint intelligence centres* én *joint decision centres*

V. Aanbevelingen

III. *Joint intelligence centres*

- *Good practice* FGP Brussel
- Uitbreiden naar andere 4 gespecialiseerde FGP's
- Wekelijks overleg
 - Onder gezag federaal parket
 - Rechercheurs
 - VSSE
 - ADIV
 - OCAD
 - Zo nodig ook CFI

V. Aanbevelingen

- Performante uitwisseling informatie
 - Nationale en internationale
 - Geclassificeerde en niet-geclassificeerde
 - Aangeleverd door alle betrokken partners
- Gezamenlijke informatiepositie grondslag prioriteitenstelling *Joint Decision Centres*
- Noodzakelijke voorwaarden
 - Verbinding ILP-systemen 5 gespecialiseerde FGP's
 - Kruispuntbank

V. Aanbevelingen

IV. *Joint decision centres*

- 5 arrondissementen met gespecialiseerde FGP
- Nationale opschaling mogelijk
- Wekelijks overleg
 - Onder gezag federaal parket
 - Rechercheurs
 - VSSE en ADIV
 - OCAD
- Andere overheden of diensten ad hoc betrokken
 - Lokale parketten
 - Lokale politie

V. Aanbevelingen

- CFI
- Bestuurlijke overheden: federaal en lokaal
- Gemeenschappen en Gewesten
- Collegiale beoordeling
 - Wordt er op nieuwe info gewerkt en, zo ja, door wie?
 - Prioritering dossiers
 - Geen afbreuk aan eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheden

V. Aanbevelingen

- Lineair systeem vervangen door circulaire benadering
 - Inlichtingendiensten ► info voor strafrechtelijk onderzoek
 - Strafrechtelijk onderzoek ► exploitatie gegevens door inlichtingendiensten
- Richtlijnen vereist:
 - College PG's
 - Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid

V. Aanbevelingen

V. Opvolging geseponeerde dossiers

- Uitgebreidere motiveringsplicht
- Ambtshalve informeren PK
- Geïformatiseerde informatieflex vereist federaal parket
– alle politiediensten
- Cruciale rol lokale *taskforces*

Dank voor uw
aandacht